

Preek over Spreuken 8,34.35 (doopdienst): Wijsheid als opdracht

Voorzang: Gezang 1

Votum en Groet

Zingen: Opwekking 464 (Weest stil voor het aangezicht van God...)

Lezing doopformulier

Zingen: Opwekking 518 ((Heer, u doorgrondt en kent mij...))

Sieto en Anja van Keulen beantwoorden de doopvragen

Zingen: Gezang 333

Eva Charlotte van Keulen wordt gedoopt

Gedicht (door Anja van Keulen)

Zingen: De Heer zegent jou...

Dankzegging en gebed om het licht van de Geest

Schriftlezing: Spreuken 8 en 1 Corinthe 1,22-25 en 30

Zingen: Opwekking 461 (Mijn Jezus, mijn redder...)

Verkondiging van Spreuken 8,34.35

Muzikaal intermezzo (Anja van Keulen, zus van Sieto, speelt een bewerking van Psalm 134)

Zingen: Gezang 22, 1. 4 en 6

Dankzegging en voorbeden

Collecte

Zingen: Psalm 103, 5

Zegen

Zingen: Opwekking 602 (Vrede van God...)

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Wat een prachtig lied kozen Sieto en Anja uit bij de doop van Eva!

Ik bedoel dat Gezang 333.

Wat spreekt daar een enorme wijsheid uit.

Wijsheid als besef van diepe afhankelijkheid van God, onze Schepper.

Het besef dat Eva van hen is – gekregen van God.

Maar dat ze toch bovenal van God is en van God blijft.

En daarom ook hun gebed:

*Geef dat wij niets zozeer begeren,
als dat ons kind U kennen zal,
die U in Christus onze Here
geopenbaard heeft eens voor al.*

Die wijsheid klonk ook door in het gedicht dat Anja na de doop voordroeg.

Het inzicht dat Eva haar levensweg zal gaan in een gebroken wereld.

En wat zijn er enorm veel dingen die schade kunnen berokkenen.

Het leven is zo kwetsbaar.

Door het geschenk van dit nieuwe leven is ook jullie kwetsbaarheid toegenomen.

Hoe meer je hebt om lief te hebben, hoe meer kans dat je pijn lijdt om wie je lief hebt.

Nou, dat klinkt allemaal misschien wat tobberig.

Maar dat is beslist niet de teneur van de boodschap die ik vanmorgen door mag geven.

Integendeel, er is alle reden tot vreugde.

Want God is jullie bondgenoot in het leven.

En God heeft ook Eva onder zijn vleugels genomen.

Jullie gebeden blijven niet onbeantwoord.

We mogen van God, die bij de doop beloofde Eva's Vader te zijn, veel verwachten.

Ik denk aan wat we lezen in de brief van Jakobus.

Komt een van u wijsheid tekort? Vraagt God erom en hij, die aan iedereen geeft, zonder voorbehoud en zonder verwijt, zal u wijsheid geven.

En wijsheid – levenswijsheid – daar draait het om in ons leven.
Maar juist daarvoor zijn we bij God aan het goede adres.
Ze is alleen bij Hem te vinden.

Wijsheid – wat is dat precies?

Wijsheid is meer dan kennis.

Het is meer dan veel weten.

Je kunt enorm veel kennis hebben,

dikke boeken hebben gelezen,

een moeilijke studie hebben gevolgd,

misschien zelfs gepromoveerd zijn op een heel ingewikkeld onderwerp –
maar dan ben je nog niet automatisch ook wijs.

Ik denk aan die man, die ergens las dat de meeste ongelukken gebeuren binnen een straal van drie kilometer van je woning.

Hij bedacht zich niet en kocht een huis tien kilometer verderop.

De man had wel kennis, hij beschikte over de feiten.

Maar hij had niet de wijsheid om met die kennis wat te doen.

Wijsheid is levenskunst.

De kunst om te leven.

De kunst om goed te leven.

Weten wat er in alle mogelijke situaties van je verwacht wordt.

In het Spreukenboek wordt de wijsheid voorgesteld als een vrouw.

Vrouwe Wijsheid.

Op z'n Grieks: Sophia.

Sophia, Vrouwe Wijsheid, is een heel bejaarde dame!

Want ze was er al voordat God ook nog maar iets geschapen had (vs. 22).

Ik ben in het begin gemaakt, vertelt zij.

Nog voor alles er was, nog voor de aarde vorm kreeg (vs. 23).

En dan vertelt zij hoe zij er bij was toen God alles maakte en alles zijn plaats wees.

M.a.w. God heeft alles met wijsheid – met behulp van wijsheid – gemaakt.

En daarom is alles ook zo goed gemaakt.

Daarom beleefde God ook zoveel plezier aan het werk van zijn handen.

Want wijsheid was zijn lieveling (vs. 30).

Een bron van vreugde voor God, elke dag opnieuw.

God was wijs met zijn wereld.

Zoals Sieto en Anja ook wijs zijn met Eva.

Hun wijsheid valt dan samen met die van God.

Want wijsheid is erkennen dat het leven goed is omdat het uit de hand van God komt.

Wijsheid is het leven leven zoals het door de Maker is bedoeld.

En dan ook voor God een bron van vreugde worden.

Nu, daartoe nodigt Vrouwe Wijsheid ons dringend uit.

Daarom zegt ze:

Gelukkig is elk mens die naar mij luistert,

dag in dag uit bij mijn woning staat,

de wacht houdt bij mijn deur.

Want wie mij vindt, vindt het leven...

Dat is heel wat anders dan ooit een filosoof zei.

Tussen twee haakjes – wist u dat filosoof letterlijk betekent: liefhebber van wijsheid?

Een filosoof is iemand die Sophia, Vrouwe Wijsheid, liefheeft.

Maar heel wat filosofen kennen Sophia niet eens.

En ze kunnen soms dingen zeggen die helemaal niet van wijsheid getuigen.

Eens zei dus een filosoof: *Met onze geboorte worden wij in het leven gesmeten.*

Als we geboren worden, worden we zomaar op de wereld gedropt.

Zonder aanwijzingen wat we daar precies moeten doen.

*Zie maar hoe je het redt.
Door schade en schande kom je er misschien wel achter.
Maar misschien ook wel helemaal niet.
Nou, dat is wel een heel trieste filosofie.
Daar zal Eva nooit blij van kunnen worden.*

*De bijbelse wijsheid zegt: Je bent niet op de wereld gesmeten.
Je bent liefdevol verwacht.
En niet alleen door je vader en je moeder.
Maar bovenal door God.
En Hij ontvangt je in een wereld waarin op jou is gerekend.
Waarin aan duizenden voorwaarden is voldaan om jou te ontvangen en jou het leven mogelijk te maken.
Want met wijsheid heeft God alles voor jou in orde gemaakt.
En met wijsheid zul je die orde kunnen ontdekken en volgen.*

Dat de wijsheid als eerste geschapen is, betekent dat ze fundamenteel is voor het leven.
Niets is zo *basic*, zo basaal als de wijsheid.
De wijsheid is als een soort natuurwet die ten grondslag ligt aan alles wat bestaat.
Want heel deze wereld, waarin we geplaatst zijn –
niet gedropt, maar gepláátst zijn –
heel die wereld is geen toeval, een ongeregelde chaos, maar er zit structuur in.
En Vrouwe Wijsheid nodigt ons uit om naar die structuur op zoek te gaan.

Ja, je moet er naar op zoek gaan.
Je moet er moeite voor doen.
Je moet er energie in steken.
Het wordt je niet in de schoot geworpen.
Wijsheid is geen cadeautje dat je alleen nog maar hoeft uit te pakken.
Nee, het is een opdracht.

Een vrouw ging eens naar de markt.
Ze keek om zich heen en ze zag tussen alle kraampjes een stand met fruit.
Op zichzelf niets bijzonders.
Want er is geen markt waar je ze niet ziet.
Maar aan deze kraam hing een bord waarop te lezen stond: *Gods Fruitstal!*
Goeie genade! Dat werd tijd! zei de vrouw tegen zichzelf.
En zij er op af!
Mag ik een tros volmaakte bananen, een bakje volmaakte aardbeien, een netje volmaakte sinaasappelen en een volmaakte ananas? vroeg ze.
God, die achter de toonbank stond, zei: *Het spijt me! Ik verkoop alleen zaad.*

Wijsheid is niet een kant en klaar product.
Maar een opdracht.
Wijsheid is niets voor ongeduldige mensen.
Wijsheid is niets voor ieder die een euro in een automaat gooien en dan meteen een Snicker of een Mars willen kunnen pakken.
Een meisje vroeg aan haar vader: *Waarom moet je eigenlijk bidden?*
In elk geval vind ik dat God veel te lang wacht met antwoord geven.

Sophia, Vrouwe Wijsheid zegt: *Gelukkig is elk mens, die ... dag in dag uit bij mijn woning staat, de wacht houdt bij mijn deur.*
Het kost tijd om wijs te worden.
Je hebt volharding nodig om wijs te worden.
En je krijgt geen kant en klare oplossingen.
Geen antwoorden waar je verder niet meer over hoeft na te denken.
Daar is het leven te ingewikkeld voor.

Het Spreukenboek staat vol met allerlei wijze uitspraken.
Vaak zijn het korte, puntige gezegdes.
Ervaringswijsheden, opgedaan in het leven van alledag.

Adviezen wat je het beste kunt doen om je leven te laten slagen.

Maar als je die aandachtig leest, merk je soms dat ze elkaar lijken tegen te spreken.

Een paar voorbeelden.

In Spreuken 23 wordt het afgeraden om veel wijn te drinken.

In rake bewoordingen wordt geschetst hoe verleidelijk de drank kan zijn.

Maar wat een vreselijke kater je er aan over kan houden.

Maar een paar hoofdstukken verder (31) krijgt iemand die zwaar in de problemen is het advies om juist maar eens een flinke borrel te nemen.

Kun je je narigheid tenminste een tijdje vergeten.

Heel kras komen we het tegen in c. 26.

Daar staat vlak achter elkaar (vs. 4 en 5):

*Antwoord de dwaas niet naar zijn dwaasheid,
word niet als hij.*

*Antwoord hem naar zijn dwaasheid,
hij moet niet denken dat hij wijs is.*

Wat wordt er nu precies van je verwacht?

Dat is niet zomaar klip en klaar duidelijk.

Niet alle puzzelstukjes passen bij elkaar.

Het leven is niet op één noemer te brengen.

In de ene situatie is het beter züs te handelen, in een andere situatie zo.

Zoiets ligt niet onveranderlijk en voor altijd vast.

Vrouwse Wijsheid komt met adviezen: denk er eens over na.

En denk dan niet te gauw dat je wel weet hoe de dingen in elkaar zitten.

Neem de tijd om zaken goed te overwegen en van alle kanten te bekijken.

Dat je geen aspecten van de werkelijkheid uit het oog verliest.

Er is een prachtige anekdote over Cordell Hull.

Hull was de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken voor en tijdens W.O. II.

Hij had de naam uitermate voorzichtig te zijn met het vormen van zijn oordeel.

Hij zou niet gauw iets aannemen als hij er niet 100 % van overtuigd was dat iets echt waar was.

En als er niet genoeg bewijs was, was hij terughoudend met het geven van een mening.

Van hem gaat het verhaal dat hij eens in de trein zat met een vriend.

Ze reden langs een weiland, waarin schapen liepen te grazen.

En de vriend zei: *Kijk, die schapen zijn nog maar pas geschoren.*

Hull keek aandachtig naar de beesten en zei toen: *Het lijkt inderdaad zo, ja.*

In elk geval aan de kant die we kunnen zien.

Oké, een tikje overdreven misschien.

Maar wijsheid wil zeker alle aspecten in ogenschouw nemen.

En daarom is luisteren zo belangrijk.

Gelukkig is elk mens die naar mij luistert! zegt Sophia, Vrouwse Wijsheid.

Luisteren!

Te rade gaan bij hen die het kunnen weten.

Bij hen die al langer meelopen in het leven.

Ja, je bent een gelukkig en gezegend mens als je ze tegenkomt.

Van die mensen bij wie je je oren gespistst houdt als ze iets zeggen.

Een oma, een collega, een goede vriend of vriendin, een lid van de bijbelkring.

Hun woorden hebben zeggingskracht.

En dat gezag heeft te maken met levenservaring.

Wijze mensen proeven het leven.

Ze leren van wat hen overkomt – vaak nog het meest van de valkuilen waar ze doorheen zijn gegaan.

En op grond daarvan maken zij hun keuzes.

Zij zijn beproefd en zijn zo levenskunstenaars geworden.

Wijze mensen blijken vaak al wat langer in het leven mee te lopen.

Het Spreukenboek is vooral voor jonge mensen bedoeld.
Met het advies: ga niet eigenwijs aan de levenservaring van ouderen voorbij.
Waarom moet je zelf persé het wiel uitvinden?
Doe je winst met de ervaring van mensen die al langer op deze wereld rondkijken.

Wat geweldig dat God een kind plaatst in een heel levensverband.
Eva is gezegend met twee ouders en vier grootouders.
Bovendien nog een hele serie ooms en tantes.
En niet te vergeten een gemeente met een onnoemelijke schat aan levenservaring.
We weten natuurlijk niet wat Eva daar allemaal mee gaat doen.
Of ze bewust en weloverwogen haar plaats in die gemeenschap in zal willen nemen.
Of dat ze andere keuzes maakt.

Maar het is onze opdracht – te beginnen met Sieto en Anja – om haar met onze wijsheid te dienen.
Het is opvallend dat Vrouwe Wijsheid niet wacht tot iemand naar haar vraagt.
Nee, ze neemt zelf het initiatief.
Ze zoekt de mensen op in het volle leven en roept (vs. 4):

*Mensen, tot jullie roep ik,
ik richt mij tot iedereen.*

En het is allereerst jullie opdracht, Sieto en Anja, voor Eva de stem van Vrouwe Wijsheid te vertolken.
En inderdaad in de geest van dat prachtige Gezang 333.
Dat je daarbij afwijst van je zelf en heen wijst naar onze Heer Jezus Christus.

Immers, meer dan Vrouwe Wijsheid is Hij.
Van Hem geldt nog sterker: *wie Hem vindt, vindt het leven en ontvangt de gunst van de HEER.*
Wij, mensen, snappen maar een heel klein deel van hoe het leven in elkaar steekt.
Maar Jezus Christus weet er alles van.
Wie zich door Hem laat leiden komt niet bedrogen.
Dan kan je leven niet meer grof mislukken.

Eva – haar naam herinnert aan het begin van de geschiedenis van de mensheid.
Toen God nog maar pas de schepping met vreugde voltooid had.
Eva sloeg toen samen met Adam Gods wijze raad in de wind.
Zij luisterden niét – met alle kwalijke gevolgen van dien.
In Spreuken 3,18 wordt nog op deze geschiedenis gezinspeeld. 7
Want daar wordt van de wijsheid gezegd:

*Ze is een levensboom voor wie haar omhelst,
wie haar omarmt mag zich gelukkig prijzen*

Het is de boom die God voor de mensen barricadeerde toen ze in zonde vielen.
Maar God beloofde toen onmiddellijk aan Eva een zoon die de toegang tot de levensboom weer openen zou.
Die zoon was Jezus Christus.
Dank zij Hem is het leven weer mogelijk.
Paulus zegt dat Hij onze wijsheid is geworden.
En door haar doop heeft God Eva met Christus één gemaakt.
Opdat zij delen mag in de wijsheid die Hij belichaamt.
En zeker zo zal ze de gunst van de HEER mogen ontvangen. AMEN.
07-08-2005